

Maahanmuuttajien tuet ja velvoitteet

9.5.2023

Maahanmuuttajien etuudet ja velvoitteet Suomessa

- Nykyisellään kotoutumispalveluiden velvoittavuus tapahtuu etuuslainsäädännön kautta
 - Esimerkiksi työmarkkinatukea tai perustoimeentulotukea voidaan jo nykyisellään evätä tai alentaa, mikäli henkilö toistuvasti laiminlyö yhteisesti sovitut velvoitteensa
 - Suomen työttömyysturvajärjestelmässä käytössä päivärahan korotusosa palveluihin osallistumisen ajalta
 - Suomessa on kansainvälisessä vertailussa poikkeuksellisen vähän velvoittavuutta
- Taloudelliset kannustimet eivät välttämättä maahanmuuttajien kohdalla keskeisin tekijä työllistymisen edistämisessä
 - Tarvitaan kannustimia tukemaan kotoutumista ja työllistymistä edistäviin palveluihin osallistumista, ml. kieliopinnot
- Maahanmuuttajien kotoutumiseen ja työllistymiseen sen osana vaikuttavat useat eri tekijät
 - Mm. kielelliset ja kulttuurilliset tekijät, kotoutumispalveluiden tehokkuus ja yksilöllinen tarjonta, palkkatukimuotojen käyttö sekä laajemmat työmarkkinoiden rakenteeseen liittyvät tekijät

Ruotsin ja Tanskan järjestelmät

- Ruotsissa on erillinen kotoutumistuki (*etableringsersättning*)
 - Sidottu kotoutumisohjelmaan osallistumiseen ja enimmäiskestorajattu (24kk)
 - Ensimmäisen 6kk ajalta etuuden taso on alhaisempi (231 SEK/päivä), jonka jälkeen kotoutumista edistäviin palveluihin siirryttäessä etuuden taso nousee (SEK 308/päivä)
 - Tämän jälkeen henkilö saa joko aktivointitukea (aktivitetsstöd) tai koulutustukea (utvecklingsersättning) -> vähimmäismääräinen taso (223 SEK/päivä), mutta tietyin edellytyksin nämä voi saada ansioperusteisena
- Tanskassa on erillinen matalampi toimeentulotukietuus maahanmuuttajille, jotka ovat asuneet maassa alle yhdeksän vuotta tai jotka eivät täytä maahanmuuttajien työssäoloehtoaa (2,5 vuotta työhistoriaa 10 vuoden aikana).
 - Voidaan maksaa korotusta (Danskbonus), kun kielitaitokoe on läpäisty
 - Edellyttää sitoutumista yksilölliseen kotoutumisohjelmaan (kesto joustava 1-5 vuotta), jonka laiminlyönti saattaa johtaa etuuden maksun katkaisemiseen

Huomiot Ruotsin ja Tanskan järjestelmistä

- Molemmissa maissa henkilö voi saada joko täydentäviä tukimuotoja tai korkeampaa tukea perhetilanteestaan riippuen
- Selvät kannustimet kielen nopeaan oppimiseen, yhteiskuntaosallisuuteen sekä työelämävalmiuksien vahvistamiseen, ml. nopean työllistymisen tukeminen
 - Ydinkysymys on etuuksien ja palveluiden tiivis yhteensovittaminen, tarkoittaen yksilökohtaista palvelukartoitusta ja –tarjontaa
- Ruotsi ja Tanska hyödyntävät myös muunlaisia malleja, joissa henkilö osallistuu työhön ja koulutukseen samanaikaisesti
 - Kaikessa lähtökohtana kuitenkin kokoaikainen osallistuminen toimintaan ja yksilön oman vastuun ja aktiivisuuden korostaminen
- Tavoitteeksi edistää sellaista etuus- ja palvelukokonaisuutta, joka tukee maahanmuuttajien kotoutumispalveluihin osallistumista erilaisia kannustimia hyödyntäen.

Yhteenvetoa

- Pelkkä etuusjärjestelmän kehittäminen ei riitä työllisyyden merkittävään paranemiseen
 - Pohjoismaissa aktiivisella työvoimapolitiikalla on pitkät juuret
- Vastikkeellisuus ja palvelujen saatavuus on keskiössä
 - Oikea-aikaiset palvelut ja yksilöllinen ohjaus; vaatii resursseja mm. kielikoulutukseen
- Toimeentulotuki perälautana
 - Sisältää heikot kannustimet
- Mm. työmarkkinatuen ja kotihoidon tuen kehittäminen kokonaisuutena sosiaaliturvakomitean työssä

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

